četvrtak, 8. srpnja 2021.

P9_TA(2021)0359

Stanje u Nikaragvi

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2021. o stanju u Nikaragvi (2021/2777(RSP))

(2022/C 99/22)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Nikaragvi, a posebno one od 19. prosinca 2019. o stanju ljudskih prava i demokracije u Nikaragvi ([1]) i od 8. listopada 2020. o „Zakonu o stranim agentima" u Nikaragvi ([2]),

— uzimajući u obzir Sporazum o pridruživanju između Europske Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Srednje Amerike, s druge strane ([3]),

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/1998 ([4]) i Odluku Vijeća (ZVSP) 2020/1999 od 7. prosinca 2020. o mjerama ograničavanja zbog teških kršenja i povreda ljudskih prava ([5]), Odluku Vijeća (ZVSP) 2020/607 od 4. svibnja 2020. o izmjeni Odluke (ZVSP) 2019/1720 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Nikaragvi ([6]), Provedbenu uredbu Vijeća (EU) 2020/606 od 4. svibnja 2020. o provedbi Uredbe (EU) 2019/1716 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Nikaragvi ([7]) i odluku o produljenju tih sankcija do 15. listopada 2021.,

— uzimajući u obzir izjavu koju je 10. lipnja 2021. Visoki predstavnik dao u ime Europske unije o sve lošijem političkom stanju u Nikaragvi i izjavu njegove glasnogovornice od 6. svibnja 2021. o novom izbornom zakonu te zajedničku izjavu 59 država o Nikaragvi danu tijekom 47. zasjedanja Vijeća UN-a za ljudska prava, koje je održano 22. lipnja 2021.,

— uzimajući u obzir izjavu predsjednika Odbora za vanjske poslove i predsjednice Izaslanstva za odnose sa zemljama Srednje Amerike od 15. lipnja 2021. o aktualnom pritvaranju oporbenih čelnika u Nikaragvi,

— uzimajući u obzir izjavu o Nikaragvi glasnogovornice visoke povjerenice UN-a za ljudska prava od 28. svibnja 2021. i ažurirane informacije koje je visoka povjerenica UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet usmeno iznijela na 47. zasjedanju Vijeća za ljudska prava održanom 22. lipnja 2021. o stanju ljudskih prava u Nikaragvi,

— uzimajući u obzir izjavu Glavnog tajništva Organizacije američkih država (OAD) od 6. svibnja 2021. o izboru sudaca Vrhovnog izbornog vijeća i izbornoj reformi u Nikaragvi te Rezoluciju OAD-a od 15. lipnja 2021. o stanju u Nikaragvi,

— uzimajući u obzir izjave Međuameričke komisije za ljudska prava, biltene koje je objavio Posebni mehanizam praćenja za Nikaragvu (MESENI) i napomene povjerenice Antonije Urrejole, predsjednice Međuameričke komisije za ljudska prava, iznesene na posebnoj sjednici Stalnog vijeća OAD-a održanoj 23. lipnja 2021. o stanju u Nikaragvi,

— uzimajući u obzir poglavlje o Nikaragvi u godišnjem izvješću EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2020., koje je Europsko vijeće usvojilo 21. lipnja 2021.,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948.,

— uzimajući u obzir Ustav Nikaragve,

([1]) SL C 255, 29.6.2021., str. 65.
([2]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0259.
([3]) SL L 346, 15.12.2012., str. 3.
([4]) SL L 410 I, 7.12.2020., str. 1.
([5]) SL L 410 I, 7.12.2020., str. 13.
([6]) SL L 139 I, 4.5.2020., str. 4.
([7]) SL L 139 I, 4.5.2020., str. 1.

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da se stanje ljudskih prava i demokracije u Nikaragvi dodatno i ozbiljno pogoršalo nakon nasilnog gušenja građanskih prosvjeda u travnju 2018.; budući da je od tada najmanje 130 osoba lišeno slobode iz političkih razloga te da se protivnici vlade i njihove obitelji suočavaju sa stalnom prijetnjom fizičkog i internetskog uznemiravanja od strane policije i vladinih pristaša; budući da se od prosvjeda 2018. proizvoljna pritvaranja sve više koriste kao sredstvo za kažnjavanje aktivista i disidenata; budući da su aktivisti posebno izloženi riziku od nasilja, uključujući seksualno i rodno uvjetovano nasilje; budući da se sa pritvorenicima u zatvorima loše postupa, da im se uskraćuju zdravstvena skrb i pristup odvjetnicima te da su izloženi fizičkim i seksualnim napadima, dok se osobe koje prosvjeduju protiv vlade zatvara u ćelije s maksimalnom sigurnošću, gdje ih se podvrgava povećanom nadzoru, pretragama i izolaciji; budući da posebno zabrinjava stanje žena i starijih odraslih osoba koje su lišene slobode;

B. budući da je od 2018. zbog aktualne situacije više od 108 000 Nikaragvanaca bilo prisiljeno pobjeći i zatražiti azil u susjednim zemljama, pri čemu su njih tri četvrtine zaštitu zatražile u Kostariki;

C. budući da je 4. svibnja 2021. Nacionalna skupština Nikaragve donijela reformu Izbornog zakona br. 331, koja sadrži nedavno donesene kaznene zakone; budući da navedena reforma uključuje i pravila kojima se ograničava izborna utrka i ostvarivanje političkih prava, čime se dodatno ograničava sudjelovanje političke oporbe, te da se njome ograničavaju javne slobode, što je u suprotnosti s međunarodnim standardima i, posebno, pravo na sudjelovanje u vođenju javnih poslova, sloboda udruživanja, sloboda izražavanja, pravo na društvene prosvjede i pravo na obranu prava, uz druga prava; budući da se tim reformama zanemaruju zahtjevi oporbe, civilnog društva i međunarodne zajednice;

D. budući da je novo Vrhovno izborno vijeće tijelo koje nadzire i provodi izborni postupak u Nikaragvi; budući da bi tim postupkom trebalo upravljati nepristrano, neovisno i transparentno tijelo koje poštuje demokratska načela te učinkovito i pluralističko ostvarivanje građanskih i političkih prava stanovništva; budući da je članove Vrhovnog izbornog vijeća imenovala nikaragvanska Nacionalna skupština, koju čvrsto kontrolira Ortega; budući da to znači da je Vijeće pristrano i netransparentno tijelo te da dodatno narušava politički proces; budući da ta imenovanja, zajedno s nedavnim izbornim reformama, nisu rezultat dijaloga između vlade i oporbenih skupina, na što su EU i međunarodna zajednica opetovano pozivali, već ih je nametnula vladajuća većina;

E. budući da su vlasti Nikaragve posljednjih tjedana bez pravičnog postupka raspustile dvije političke stranke, koristeći se metodama koje su u suprotnosti s međunarodnim normama; budući da raspuštanje političkih stranaka Partido de Restauración Democrática i Partido Conservador te pokretanje politički motiviranih kaznenih istraga koje bi mogle bez pravičnog procesa dovesti do diskvalifikacije kandidata demokratske oporbe ne samo da ugrožavaju pravo potencijalnih kandidata da se kandidiraju na izborima, nego i pravo glasača da biraju kandidate po svojem izboru; budući da su te mjere, zajedno s korištenjem pravosudnog sustava u političke svrhe, u suprotnosti s temeljnim demokratskim načelima i da predstavljaju ozbiljno kršenje prava nikaragvanskog naroda u skladu s Ustavom Nikaragve i međunarodnim pravom;

F. budući da je od početka lipnja 2021. najmanje 21 član demokratske oporbe, uključujući šestero predsjedničkih kandidata te sindikalne i političke vođe, proizvoljno uhićen pod politički izmišljenim i dvosmislenim kaznenim optužbama bez dokaza u okviru postupka koji su obilježile teške povrede postupovnih jamstava, što potvrđuje nedostatak neovisnosti pravosuđa; budući da deseci istaknutih protivnika upozoravaju na to da ih se sustavno uznemiruje i kontinuirano zastrašuje, da policija gotovo stalno boravi ispred njihovih kuća ili ih prati na ulici, čime im se onemogućuje slobodno kretanje;

G. budući da vlada Nikaragve posljednjih nekoliko godina donosi sve restriktivnije zakone, kao što su Zakon o reguliranju stranih agenata, Posebni zakon protiv kibernetičkog kriminala, Zakon protiv zločina iz mržnje, Zakon o pravima naroda na neovisnost, suverenitet i samoodređenje za mir te Zakon o izmjeni Zakona o kaznenom postupku, kojim je trajanje istrage produljeno s 48 sati, kako je propisano Ustavom, na 90 dana; budući da se tim zakonima institucionalizira represija i legaliziraju djela počinjena u zemlji nakon njihova donošenja;

četvrtak, 8. srpnja 2021.

H. budući da se stalnim uznemiravanjem i kriminalizacijom neovisnih medija ograničava pravo na slobodu izražavanja i dovodi u pitanje pravo javnosti da bude pravilno informirana; budući da je sloboda izražavanja, i na internetu i izvan njega, ključna za svaku demokraciju u svakom trenutku, no da je posebno važna tijekom izbornog razdoblja; budući da javne izjave vladinih tijela i provladinih medija imaju za cilj stigmatizirati osobe koje se smatra disidentima;

I. budući da ti zabrinjavajući događaji koje nadzire vlada Nikaragve pokazuju da režim sve dublje tone u autoritarizam zatvarajući prostor za demokraciju, nacionalno razumijevanje i međunarodno posredovanje u cilju mirnog rješenja sukoba te jasno ometajući održavanje slobodnih i poštenih izbora 7. studenoga 2021.; budući da su EU, drugi međunarodni akteri i organizacije za ljudska prava upozorili na to da postoji osnovan strah da će ti zakoni biti usmjereni protiv osoba koje izražavaju svoje protivljenje represivnim politikama;

J. budući da je interdisciplinarna skupina neovisnih stručnjaka Međuameričke komisije za ljudska prava već navela da se metode suzbijanja uličnih prosvjeda mogu smatrati zločinima protiv čovječnosti;

K. budući da gotovo nijedna preporuka koju je Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava uputio Nikaragvi nije provedena, što je rezultiralo nastavkom nekažnjavanja i daljnjim kršenjima;

L. budući da su zbog reformi Zakona o zaštiti potrošača (Zakon br. 842) koje je provela Nacionalna skupština Nikaragve banke primorane otvoriti račune za rodbinu osoba protiv kojih su vlada SAD-a i druge zemlje izrekle sankcije i koje su optužene za korupciju, pranje novca i kršenje ljudskih prava; budući da se obitelj Ortega-Murillo optužuje za stvaranje poslovnog carstva u području telekomunikacija, energetike i drugih sektora;

M. budući da su razvoj i jačanje demokracije i vladavine prava te poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sastavni dio vanjskih politika EU-a te su obuhvaćeni Sporazumom o pridruživanju između EU-a i zemalja Srednje Amerike iz 2012.;

1. izražava solidarnost sa stanovništvom Nikaragve i snažno osuđuje sve represivne mjere nikaragvanskih vlasti protiv oporbenih demokratskih stranaka i njihovih članova, novinara i drugih medijskih djelatnika, studenata, autohtonog stanovništva, boraca za ljudska prava i civilnog društva, kao i članova njihovih obitelji, a posebno smrti koje su te mjere prouzročile; poziva na hitno zaustavljanje provedbe restriktivnih mjera, represije i kršenja ljudskih prava te traži da se preuzme odgovornost za teška kršenja prava koja vlada Nikaragve provodi od 2018.;

2. poziva da se hitno i bezuvjetno na slobodu puste svi proizvoljno pritvoreni politički zatvorenici, uključujući predsjedničke kandidate Cristianu Chamorro, Artura Cruza, Félixa Maradiagu, Juana Sebastiána Chamorra, Miguela Moru i Medarda Mairenu, političke vođe Joséa Pallaisa, Joséa Adána Aguerrija, Doru Maríju Téllez, Huga Torresa, Víctora Huga Tinoca, Violetu Graneru, Anu Margaritu Vijil, Suyen Barahonu i Pedra Joaquína Chamorra te druge oporbene aktiviste, borce za ljudska prava i novinare; nadalje, poziva na to da se zajamči poštovanje njihovih temeljnih pravnih zaštitnih mjera, ljudskih prava te građanskih i političkih prava; zahtijeva da vlada odmah dostavi dokaz da su zatvorenici još uvijek živi i dokaze o tome gdje se nalaze; podsjeća da se osobama u egzilu moraju dati potpuna jamstva kako bi im se omogućilo da se vrate u svoju zemlju;

3. zahtijeva od nikaragvanske vlade da prekine de facto opsadno stanje, da poštuje ulogu nacionalne policije kao nepolitičke, nestranačke i nedeliberativne sile, razoruža paravojne snage, poštuje sporazume potpisane s Građanskim savezom i ponovno uspostavi građanska prava; ponavlja svoj poziv vladi da organizacijama civilnog društva dopusti da djeluju u sigurnom i poticajnom okružju, bez straha od odmazde;

4. ponavlja svoj poziv na ponovnu uspostavu uključivog dijaloga i demokracije kao jedinog mirnog izlaza iz političke, gospodarske i socijalne krize u Nikaragvi; naglašava da je reforme potrebno donositi na uključiv i transparentan način; poziva delegaciju EU-a u Nikaragvi da nastavi i pojača svoje diplomatsko sudjelovanje u izbornom procesu te da se nastavi obraćati vlastima u cilju pronalaska političkog rješenja krize u Nikaragvi;

5. apelira na tijela vlasti Nikaragve da odmah izmijene Izborni zakon u skladu s međunarodnim parametrima koje je OAD zatražio u svojoj rezoluciji od 21. listopada 2020., da u razne izborne strukture imenuju nepristrane osobe, vrate pravni status strankama kojima je on oduzet, poštuju pravo Nikaragvanaca da biraju i budu izabrani te da zajamče neograničenu prisutnost nacionalnih i međunarodnih tijela za promatranje izbora te da se istodobno obvežu na politički suživot nakon izbora; naglašava da je, kako bi Europski parlament priznao izbore i vladu koja se na njima temelji, nužno provesti promjene koje su zatražili OAD i međunarodne organizacije, konkretno ponovnu uspostavu prava i sloboda kojima se omogućuje slobodan, vjerodostojan i pravedan izborni postupak;

6. osuđuje donošenje i provedbu restriktivnih i kaznenih zakona te poziva na njihovo hitno stavljanje izvan snage; naglašava da su takvi zakoni protivni pravima i slobodama Nikaragvanaca utvrđenima u Ustavu Republike Nikaragve, Međuameričkoj demokratskoj povelji i drugim međunarodnim ugovorima čija je Nikaragva potpisnica; protivi se tome da autoritarna vlada Nikaragve zloupotrebljava institucije i zakone s namjerom kriminalizacije organizacija civilnog društva i političkih protivnika;

7. ponovno poziva vlasti Nikaragve da omoguće neometan pristup Uredu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR), Međuameričkoj komisiji za ljudska prava (IACHR) i njezinoj interdisciplinarnoj skupini neovisnih stručnjaka (GIEI), Posebnom mehanizmu praćenja za Nikaragvu (MESENI), međunarodnim organizacijama civilnog društva i europskim institucijama kako bi se zajamčilo poštovanje ljudskih prava u Nikaragvi; ponavlja svoj poziv da se organizacijama boraca za ljudska prava, kao što je Centro Nicaragüense de Derechos Humanos (CENIDH), odmah vrati pravna osobnost;

8. poziva vladu Nikaragve da osnuje neovisnu istražnu jedinicu u kojoj će sudjelovati međunarodni stručnjaci kako bi se nadgledale vjerodostojne, nepristrane i iscrpne istrage Ureda državnog odvjetnika o navodnoj odgovornosti najviših policijskih službenika za teška kršenja ljudskih prava počinjena u kontekstu gušenja prosvjeda 2018. i nakon toga;

9. poziva Sustav integracije srednjoameričkih država (SICA) i njegove države članice da preuzmu aktivnu ulogu u obrani, zaštiti i promicanju demokracije te u obrani ljudskih prava u Nikaragvi, kako je utvrđeno u Protokolu iz Tegucigalpe iz 1991. i Okvirnom ugovoru o demokratskoj sigurnosti u Srednjoj Americi iz 1995., u čijem je članku 1. navedeno da se demokracija temelji na postojanju vlada koje su izabrane tajnim glasovanjem na općim i slobodnim izborima te na bezuvjetnom poštovanju svih ljudskih prava u državama koje čine srednjoameričku regiju;

10. poziva Stručnu skupinu za financijsko djelovanje (FATF) da uspostavi potrebnu koordinaciju s Uredom za kontrolu strane imovine kako bi se zajamčila međunarodna financijska sigurnost u odnosu na nezakonite operacije koje potječu iz režima Ortega-Murillo i njegovih suradnika te njihovih trgovinskih odnosa i imovine u europskim zemljama; ističe činjenicu da je FATF u listopadu 2020. uvrstio Nikaragvu na crnu listu;

11. poziva Vijeće i države članice da brzo prošire popis osoba i subjekata koje treba sankcionirati, uključujući predsjednika i potpredsjednicu Nikaragve i njihov unutarnji krug, posebno vodeći računa o tome da se ne našteti narodu Nikaragve; naglašava da je potrebno održati pomoć EU-a organizacijama civilnog društva, borcima za ljudska prava i građanima Nikaragve među ostalim u okviru razvojnih i humanitarnih programa EU-a te osigurati da ta pomoć stigne u ruke pravih korisnika, a ne vlade i vlasti, kako bi se ublažio učinak bolesti COVID-19 i trenutačna vladina represija te spriječilo da se ta kriza pretvori u humanitarnu krizu; podsjeća da Nikaragva, u svjetlu Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Srednje Amerike, mora poštovati i učvrstiti načela vladavine prava, demokracije i ljudskih prava te ponavlja svoj zahtjev da se, uzimajući u obzir trenutačne okolnosti, aktivira demokratska klauzula iz Sporazuma o pridruživanju;

12. pohvaljuje i podupire napore i pozitivan rad delegacije EU-a u Nikaragvi u vrlo složenom okruženju; poziva EU i njegove države članice da pomno prate stanje na terenu preko svojih predstavnika i veleposlanstava u Nikaragvi, uključujući tako što će pratiti suđenja i posjećivati kritičare i oporbene vođe u zatvoru ili u kućnom pritvoru;

13. poziva delegaciju EU-a u Nikaragvi i države članice da po potrebi olakšaju izdavanje hitnih viza i osiguraju privremeni prihvat iz političkih razloga u državama članicama;

14. traži od Konferencije predsjednika da u Nikaragvu pošalje misiju za utvrđivanje činjenica u kojoj će sudjelovati njezino Izaslanstvo za odnose sa zemljama Srednje Amerike kako bi se ocijenila ljudska prava i politička situacija;

15. ponovno ističe svoj zahtjev iz rezolucije od 14. ožujka 2019. da se Alessio Casimirri, koji i dalje živi u Managui pod zaštitom vlade Nikaragve, smjesta izruči Italiji, u kojoj mora odslužiti šest kazni doživotnog zatvora za dokazano sudjelovanje u otmici i ubojstvu Alda Mora, bivšega talijanskog premijera i čelnika stranke Kršćanska demokracija, te za ubojstvo njegovih tjelesnih čuvara 16. ožujka 1978. u Rimu;

16. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica, glavnom tajniku Organizacije američkih država, Europsko-latinskoameričkoj parlamentarnoj skupštini, Srednjeameričkom parlamentu, Limskoj skupini te vladi i parlamentu Republike Nikaragve.